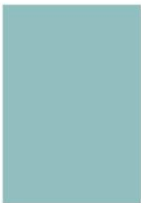

Voor iedereen, maar voor jou in het bijzonder” Vijf reflecties over proportioneel universalisme

10de EXP00-congres: Elk gezin telt!
7 december 2017

Bruno Vanobbergen
Kinderrechtencommissaris
@KRCommissaris

- 1 -

“De proportionaliteit doet recht aan het verschil en is inclusief”

“Er wordt gebeld, er wordt de hele tijd gebeld. We nemen niet op. Er is niemand die ons kan vertellen wat wij willen horen. We hebben even geen woorden om ons te verdedigen, we weten even niet wie we zullen zijn.”

Uit: “Schaduwkind” van P.F. Thomése

DENK ERAAN DAT JE
HET LEVEN SCHRIJFT
MET ONUITWISBARE
INKT.

Dichtbij de pijn durven komen

- Belang van aandachtigheid en trouw: “Wie kan ik voor jou zijn?”
- Vertrekpunt ligt niet in een hulpvraag of probleem, maar bij “wat er voor de ander op het spel staat”
- Hulpverleners durven zich tonen in plaats van enkel van enkel een rol of functie te vervullen (“inschrijfbaarheid”).
- Belang van een verbrede opvatting van professionaliteit
- “Samen mens zijn”

Perspectieven op armoede

Analyse Baldwin Van Gorp (KUL) naar beeldvorming van kinderarmoede:

■ Frame ‘de slechte ouder’

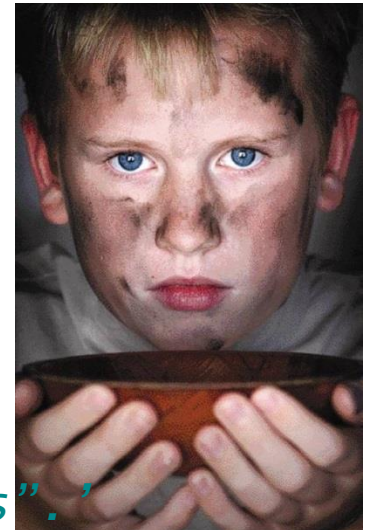
- Armoede als een mentaliteitsprobleem
- Ouder in armoede als slecht rolmodel

■ Frame ‘het onschuldige slachtoffer’

- Kind moet gered worden
- Medelijden

‘Thuis wordt praktisch niet aan opvoeding gedaan. (...) Ik vind dat allemaal, eerlijk gezegd, tussen aanhalingstekens “sukkelaars”.’

Bron: N. Clycq e.a., Oprit 14

Perspectieven op armoede

- Van een liefdadigheidsperspectief...
 - Beschavingsoffensief
 - Mensen in armoede als moreel en cultureel inferieur

Perspectieven op armoede

- ... over een mensenrechtenperspectief...
 - Armoede als maatschappelijk probleem
 - Klemtoon op herverdeling van hulpbronnen en macht
 - Uitbouw van sociale zekerheid en sociale voorzieningen

- ... tot een sociaal investeringsdenken
 - Het kind als kapitaal voor de toekomst
 - Hoge 'return on investment'

Perspectieven op armoede

Analyse Baldwin Van Gorp (KUL) :

■ Counterframe **'het réveil'**

- Wake-up call aan samenleving
- Oproep tot solidariteit o.b.v. fundamentele waarden

'Ik voelde de drang om een engagement op te nemen.'

■ Counterframe **'de kiem'**

- Focus op potentieel, capaciteiten
- Ingrijpen op omgeving

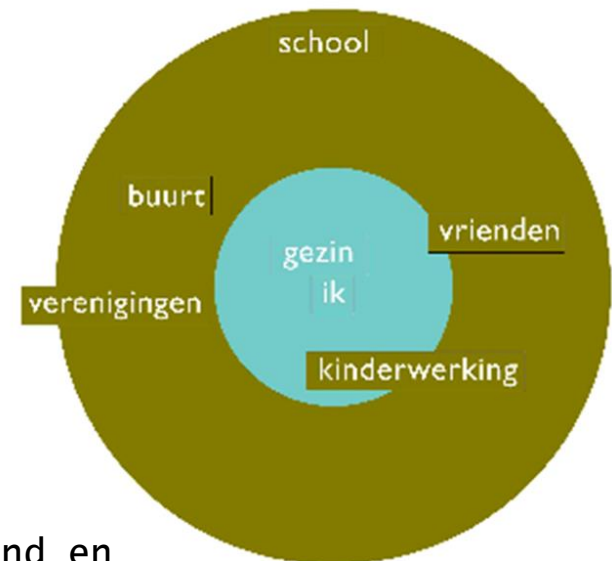
Kinderarmoede?

- Soms verzet tegen term **'kinderarmoede'**
- Gevaar kinderen te isoleren van gezinscontext
 - Moreel: “deserving poor” versus “underserving poor”
 - Fysiek: bv. kinderen in armoede worden sneller geplaatst in jeugdzorg
- Belang van maatschappelijke structuren

Kinderarmoede benoemen

- Toch keuze voor term ‘kinderarmoede’:
 - Kinderen zijn volwaardige spelers – in en buiten gezin
 - Kinderen beleven armoede op eigen manier
 - Impact van armoede op ontwikkeling
- Maar steeds met aandacht voor bredere context

Bron: Kind en Samenleving

- 2 -

“Proportioneel universalisme is een basisprincipe waarbij dienstverlening wordt uitgebouwd voor iedereen en die aansluit bij iedereen.”

HUIS VAN HET **KIND**

— GERAARDSBERGEN —

Kattestraat 27 - 9500 Geraardsbergen

Openingsuren

dekaddee@geraardsbergen.be

Woensdag 13:30 - 19:00

Proportioneel universalisme in de praktijk

- Zoektocht naar drempels en uitsluitingsmechanismen en hoe werk je die weg?
- Zowel mogelijkheid tot specifieke actie (bv. startkaart van 50 punten), als verschil in intensiteit van een bepaalde actie
- Aandacht voor sociale mix:
 - Algemene activiteiten
 - Specifieke thema's waar armoede niet meteen de insteek vormt

- 3 -

“Een lokaal netwerk dat proportioneel universeel werkt wijst op lacunes in het beleid en brengt sociale wantoestanden in beeld. Door middel van onderbouwde signalen wordt gestreefd naar een beter beleid en een betere praktijk”

Signaalfunctie Huizen van het Kind

- Vinger aan de pols van de buurt
 - Betaalbaar onderwijs
 - Goede, gezonde huisvesting
 - Veilige, kindvriendelijke buurt
 - Belang van sociale en professionele netwerken
- Vinger aan de pols van de samenleving
- Barometer voor het lokale en Vlaamse beleid
- Huizen van het Kind niet enkel als uitvoerende instantie, maar ook als alerterende instantie

Waar botsen kinderen op?

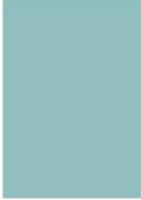

Zit je vast?

Contacteer dan de Klachtenlijn

www.kinderrechten.be
0800 20 808

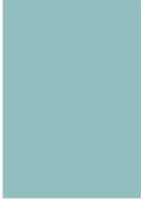

Ouders melden dat ze financieel uit een heel diep dal kruipen. De schoolboeken van vorig jaar zijn nog niet helemaal betaald. Dat heeft gevolgen voor het nieuwe schooljaar.

Met de school van hun dochter konden ze een regeling uitwerken. De school van hun zoon werkt samen met een boekenfirma. Omdat er nog onbetaalde facturen zijn, kunnen ze voor dit schooljaar geen boeken kopen. De school zegt dat ze daarin niet tussenbeide komt.

De ouders vragen of het Kinderrechtencommissariaat kan helpen.

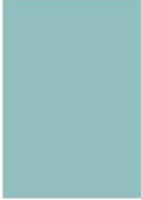

Een moeder meldt dat haar 10-jarig zoontje definitief uitgesloten werd. Ze erkent de moeilijkheden, maar betreurt de timing van de beslissing. Na maanden op de wachtlijst van het Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG) start eindelijk thuisbegeleiding. Daarnaast heeft de moeder eindelijk een afspraak met een kinderpsychiater.

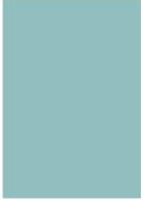

Ze vraagt of het Kinderrechtencommissariaat kan helpen. Ze heeft zo lang moeten wachten op hulp. Privébegeleiding kon ze nooit betalen. Ze heeft het financieel heel moeilijk en de vader zit in de gevangenis. Van school veranderen zou haar organisatorisch voor een enorme uitdaging stellen.

De moeder van Kiara (17) schrijft de Klachtenlijn. Bij de laatste toekenningsronde van de PAB's was er weer geen budget voor Kiara. Vermoedelijk omdat haar dochter binnenkort 18 wordt en overstapt naar het systeem van de persoonsvolgende financiering. Ze zegt dat zij al vijf jaar geen PAB krijgen, ook al was dat wel goedgekeurd. Ze heeft zelf haar ontslag gegeven om de zorg voor haar dochter te kunnen opnemen.

*Dit gaat over mijn recht op studie,
vrienden, sport en mijn leven in België. Ik
zou heel graag hulp willen van jullie.
Anders ga ik bijna dood van de stress. Ik
kan niet meer slapen en ik ben heel
depressief want ik durf niet naar school te
gaan omdat ik bang ben dat ik terug zal
moeten naar mijn land van herkomst. Ik heb
zeven jaar hier gewoond en ik voel me als
een Belg en nu moet ik weg. Ik vind dat echt
niet kunnen. Help mij a.u.b.!*

Thomas

“We woonden in drie verschillende steden, dan weer in de eerste stad. Ik kwam toen in dezelfde school terug in het vijfde leerjaar. Ik kwam binnen in de klas en iedereen wist mijn naam nog.”

Shana

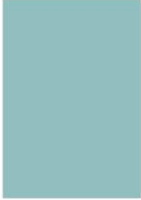

“Mijn eerste school was in Afrika, dan naar mijn tweede school toen we in het asielcentrum verbleven, dan in nog een andere school toen we bij mijn papa woonden. Dan naar de school bij het vluchthuis en dan naar de school van nu. Ik moet elke keer opnieuw beginnen. En ik moet dan dingen leren die de anderen al kunnen.”

- 4 -

”Een lokaal netwerk dat proportioneel universeel werkt deelt verantwoordelijkheid in plaats van verantwoordelijkheid te verdelen”

‘Er is een versnipperde hulpverlening: ik weet soms niet meer hoe ik moet helpen, als mensen dan de stap zetten om hulp te vragen. Er is een gebrek aan integrale begeleiding. Hulpverlening verstrakt ook: er worden meer en meer voorwaarden gekoppeld aan hulp.’

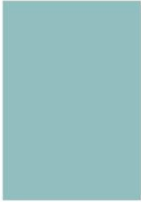
(Nadia, gezinsondersteuner Kind & Gezin)

Een **kraamverzorgster** zegt dat zij aan huis komt bij een gezin met drie kleine kinderen. De ouders moeten naar het **Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ)** gaan omdat ze daar bezorgd zijn over de leefsituatie van de kinderen. Zo zou de moeder het pasgeboren kindje niet goed en niet hygiënisch genoeg verzorgen en de twee peuters niet goed opvoeden. De piste van een Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG) ligt op tafel. De kraamverzorgster neemt contact op met het OCJ. **Ze wil bij het volgende overleg zijn omdat ze ook ziet wat wel goed loopt in het gezin** en ze wil bekijken welke rol zij kan opnemen. Zo zou ze vier uur per week aan huis kunnen komen om de baby samen met de moeder een badje te geven, om interactie aan te moedigen, om flesjes te leren steriliseren. Daarnaast zou poetshulp kunnen zorgen voor minder chaos en de moeder meer ruimte geven om met de kinderen bezig te zijn. Ze kreeg van het OCJ te horen dat het niet gebruikelijk is om diensten van buiten de jeugdhulp in te schakelen. **Ze werd dus niet uitgenodigd op het overleg.**

“Integrale zorg en ondersteuning aanbieden aan gezinnen vraagt soms meer dan alleen maar het hulpaanbod van de integrale jeugdhulp. Samenwerking tussen alle zorgaanbieders kan in het belang van het kind de hulp versterken.”

(Jaarverslag Kinderrechtencommissariaat 2016-2017)

- 5 -

“Een lokaal netwerk dat proportioneel universeel werkt legt actief linken tussen school, welzijn, wonen, werk, cultuur, vrije tijd, kinderopvang, gezondheidszorg, OCMW om rechten van mensen te ontsluiten.”

KINDVRIENDELIJKE STEDEN & GEMEENTEN

Bouwstenen voor kindvriendelijkheid

■ Participatief werken:

- Dialoog met kinderen
- Kinderen invloed laten uitoefenen op het beleid van de stad
- Oog voor de verschillende manieren waarop kinderen participeren

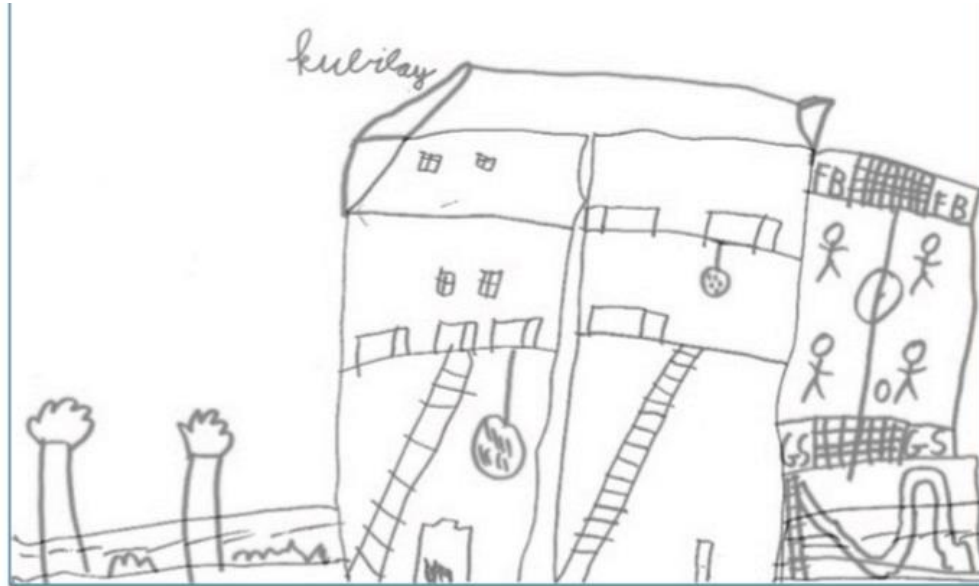
■ Leefwereldgericht werken:

- “Wat betekent het om op te groeien in deze stad?”
- Belang van plekken waar kinderen terecht kunnen

■ Infrastructureel werken: kindvriendelijk beleid inbedden in collectiviteit

Wat betekent het voor kinderen om op te groeien in de stad?

- Kinderen uit dezelfde stad 'wonen' niet in dezelfde stad
- Kinderen bewegen zich op verschillende manieren doorheen de stad (handelingsruimte)
- Er zijn grote verschillen in de toegankelijkheid van voorzieningen voor kinderen (belangrijke rol van toeleiders)
- Een kindvriendelijk beleid stemt haar beleid op de variatie in behoeften en noden van kinderen af

Meer weten?

- www.kinderrechtencommissariaat.be
- Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat
 - www.kinderrechten.be
 - 0800 – 20 808